

Національний університет
«Острозька академія»

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Голова Приймальної комісії
Національного університету
«Острозька академія»

І. Д. Пасічник

«29» березня 2021 року

ПРОГРАМА ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

для вступників до аспірантури зі спеціальності
031 «Релігієзнавство»

Острог – 2021

Програма фахового вступного випробування для вступників на навчання для здобуття освітнього ступеня доктора філософії зі спеціальності 031 «Релігієзнавство», освітньо-наукової програми «Релігієзнавство» / Укладачі д.філос. н., проф. Кралюк П.М., к.і.н., доц. Филипчук С.В., к.і.н. Якуніна К.І. – Острог: НаУОА, 2021.

Програма розглянута та схвалена на засіданні кафедри культурології та філософії (Протокол № 8 від 23 лютого 2021 року)

Завідувач кафедри культурології філософії

Марія ПЕТРУШКЕВИЧ

Програма розглянута та схвалена на засіданні Приймальної комісії Національного університету «Острозька академія» (Протокол № 6 від 29 березня 2021 року)

Відповідальний секретар
приймальної комісії

Юлія ХАРЧУК

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Мета вступного випробування полягає у з'ясуванні рівня теоретичних знань та практичних навичок абітурієнтів, які вступають на навчання для здобуття освітнього ступеня доктора філософії зі спеціальності 031 «Релігієзнавство», освітньо-наукової програми «Релігієзнавство» на основі освітнього ступеня магістра (освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста), здобутого за цією або іншою спеціальністю, найбільш здібних до успішного опанування дисциплін аспірантської програми: «Academic writing», «Філософія науки», «Управління науковими проектами», «Методологія релігієзнавчих досліджень», «Релігійні студії в сучасному світовому науковому просторі», «Актуальні питання релігійно-церковного життя в Україні поч. ХХ – ХХІ ст.» та написання наукового дослідження, що вирішує актуальну проблему релігієзнавчої науки.

Результати вступного випробування використовуватимуться під час формування рейтингового списку та конкурсного відбору вступників у межах ліцензованого обсягу.

II. ПОРЯДОК СКЛАДАННЯ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Організація вступного випробування здійснюється відповідно до Положення про приймальну комісію Національного університету «Острозька академія» та Положення про організацію та проведення вступних випробувань у Національному університеті «Острозька академія» https://www.oa.edu.ua/ua/abiturijentovi/receiving_commission/polozhenya_pro_pruymalnu_komisiyu

Фахове вступне випробування проводиться в усній формі.

III. ВИМОГИ ДО ЗДІБНОСТЕЙ І ПІДГОТОВЛЕНOSTI ВСТУПНИКІВ

Для успішного засвоєння освітньо-наукової програми доктора філософії зі спеціальності 031 «Релігієзнавство» абітурієнти повинні мати вищу освіту та здібності до оволодіння знаннями, уміннями і навичками в галузі релігієзнавства. Обов'язковою умовою є вільне володіння державною мовою.

Абітурієнт повинен:

знати:

- категорійний і понятійний апарат класичного і сучасного релігієзнавства;
- основну проблематику релігієзнавства;
- основні тенденції та закономірності розвитку релігієзнавства;
- історію національної і зарубіжної релігієзнавчої думки;
- методологію та методикку релігієзнавчих досліджень;
- історичні та географічні детермінанти розвитку релігій.

ВМІТИ:

- розкривати генезис і еволюцію релігії в історії суспільства;
- аналізувати первісні форми релігійних вірувань, родоплемінні релігії в сучасному і минулому;
- висвітлити становлення монотеїстичних релігій;
- аналізувати історію виникнення та засади віровчення основних світових релігій;
- застосовувати набуті знання в процесі аналізу наявного стану релігії, проблем та перспектив її розвитку.

IV. НАВЧАЛЬНИЙ МАТЕРІАЛ, ЯКИЙ ВІНОСИТЬСЯ НА ВСТУПНЕ ВИПРОБОВУВАННЯ ТА ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ ПІДГОТОВКИ

Перелік питань

1. Релігія: поняття та суть.
2. Структура релігії.
3. Структура релігійної свідомості.
4. Релігійні почуття.
5. Релігійна діяльність.
4. Типи релігійних організацій.
5. Функції релігії.
6. Релігія та духовна культура.
7. Релігієзнавство: предмет та структура.
8. Богословські концепції релігії.
9. Філософія релігії.
10. Наукові релігієзнавчі концепції.
11. Історична типологія релігії.
12. Географічні аспекти вивчення релігій.
13. Комунікативні аспекти релігії.
14. Родоплемінні релігійні культури та їх характерні ознаки.
15. Ранні національні (етнічні) релігії: особливості та загальна характеристика.
16. Давньоєгипетська релігійна система.
17. Релігійна традиція зороастризму.
18. Давньоарійська (ведична) релігія.
19. Брахманізм.
20. Індуїзм.
21. Джайнізм: релігійна теорія та етика.
22. Сикхізм.
23. Конфуціанство.
24. Даосизм.
25. Синтоїзм.
26. Давньогрецька релігія.
27. Давньоримська релігія.
28. Етапи історичного розвитку іудейської релігійної традиції.

29. Священні книги іудаїзму.
30. Напрямки та течії в іудаїзмі.
31. Давньослов'янські релігійні вірування.
32. Основи буддійського віровчення.
33. Напрямки буддизму.
34. Початки християнської традиції. Особа Ісуса Христа.
35. Джерела з історії раннього християнства.
36. Особливості віровчення раннього християнства.
37. Біблія: походження, структура, зміст.
38. Історія Вселенських соборів. Формування догматики.
39. Православ'я: особливості віровчення, культу та церковної організації.
40. Католицизм: особливості віровчення, культу та церковної організації.
41. Реформація. Особливості віровчення та культу раннього протестантизму.
42. Баптизм і п'ятидесятництво: особливості віровчення та культу.
43. Адвентизм. Церква АСД.
44. Феномен Свідків Єгови.
45. Екуменічний рух.
46. Релігійні символи та їх значення в християнстві.
47. Символіка Ісуса Христа.
48. Символіка ікони.
49. Символіка християнських таїнств.
50. Католицька філософія.
51. Православна філософія.
52. Протестантська філософія.
53. Релігійна доктрина ісламу.
54. Коран: структура і зміст.
55. Течії в ісламі.
56. Причини поширення неорелігій. їх особливості та загальна характеристика.
57. Неохристиянські течії та рухи.
58. Неорелігійні організації орієнтального типу.
59. Неоязичництво.
60. Синкретичні неорелігії.
61. Сайєнтологічні (наукологічні) релігійні рухи.
62. Езотеричні релігійні рухи.
63. Християнізація України-Русі.
64. Берестейська унія 1596 р. і етапи розвитку греко-католицької церкви в Україні.
65. Православ'я на українських землях: особливості становлення та розвитку.
66. Православні церкви в незалежній Україні.
67. Католицизм на українських землях.
68. Ранній та пізній протестантизм в Україні.
69. Іслам в сучасній Україні.

70. Новітні релігійні течії та рухи в Україні.
71. Географія релігій в Україні.
72. Тенденції й прогнози розвитку релігійної мережі в сучасній Україні.
73. Характер релігійності населення України.
74. Світові релігійні процеси та їх вияв в Україні.
75. Новітні інформаційні технології та їх роль у поширенні релігій.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Академічне релігієзнавство: Підручник / За ред. А. Колодного. – К.: Світ Знань, 2000. – 862 с.
2. Віллем Жан-Поль. Європа та релігія. Ставки ХХІ-го століття / Пер. з фр. – К.: Дух та літера, 2006. – 331 с.
3. Гілл Д. Історія християнства. – К.: Темпора, 2010. – 560 с.
4. Головащенко С. Історія християнства. – К., 1999.
5. Дудар Н. П. Филипович Л. О. Нові релігійні течії: український контекст (огляд, документи, переклади). – К.: Наукова думка. – 2000. – 132 с.
6. Єленський В. Є. Релігія після комунізму. Релігійно-соціальні зміни в процесі трансформацій центрально- і східноєвропейських суспільств: фокус на Україні. - К.: НПУ імені М. П. Драгоманова, 2002. - 419 с.
7. Здіорук С. І. Суспільно-релігійні відносини : виклики Україні ХХІ століття : [монографія]. – К.: Знання України, 2005. – 552 с.
8. Ісіченко І. Історія Христової церкви в Україні. - Харків : Акта, 2003. - 471 с.
9. Історія релігії в Україні: В 10 т. – К., 1996-2007.
10. Історія релігії в Україні: Навчальний посібник / За ред. А. М. Колодного, П.Л. Яроцького. – К., 1999.
11. Каниткар В.П., Оуэн К.У. Индуизм. – М., 1999.
12. Кін Майкл. Релігії мира. – Харків : Глобус, 2005. – 239 с.
13. Ковальчук А.С. Географія релігій в Україні. – Львів : Видавн. ЛНУ ім. І. Франка, 2003. – 308 с.
14. Лубський В.І., Лубська М.В. Історія релігій. – К., 2007.
15. Любащенко В. Історія протестантизму в Україні. – Львів, 1995. – 350 с.
16. Максуд Р. Ислам. – М., 1999.
17. Петрик В. М., Ліхтенштейн Є. В. Новітні та нетрадиційні релігії, містичні рухи у суспільно-політичній сфері України: монографія. Навч. посібник. – К.: Вид-во Європейського університету, 2002. – 331 с.
18. Пупар Поль. Релігії / Пер. с франц. Е.Д. Мурашкинцевой. – М.: Изд. «Весь Мир», 2003. – 144 с.
19. Санніков С.В. Огляд історії християнства. – К., 2007. – 720с.
20. Степовик Д. Релігії, культури і секти світу. – Івано-Франківськ, 2002. – 235 с.
21. Стоколос Н. Конфесійно-етнічні трансформації в Україні (ХІХ – перша половина ХХ ст.). – Рівне: Ліста, 2003. – 480 с.

22. Табак Ю. Православ'я і католицтво : Основні догматичні та обрядові відмінності (короткі нариси) / Юрій Табак. – Львів : Видавництво Українського Католицького Університету, 2007. – 66 с.
23. Шевчук Л.Т. Сакральна географія: Навч. посібник – Львів : Видавн. ЛНУ ім. Франка, 1999. – 160 с.
24. Эрикер К. Буддизм. – М., 2000.

Додаткова

1. Актуальні проблеми державно-церковних відносин в Україні. - К. : ВіП, 2001.-206 с.
2. Бондаренко В.Д. Релігійне життя в Україні: стан, проблеми шляхи оптимізації. - К. : Логос, 1996. - 37 с.
3. Будущее религии в Европе: сборник статей / под ред. И.Х. Максудов, О.К. Горевой. – СПб.: Алетейя, 2010. – 288 с.
4. Ватиканський собор. Документи Другого ватиканського собору: Конституції, декрети, декларації – Львів, 1996.
5. Григулевич Й.Р. Папство. Століття ХХ. Пер. з рос. – К., 1988.
6. Здіорук С.І. Суспільно-релігійні відносини: виклики Україні ХХІ століття. Монографія. – К. : Видавництво «Знання України», 2005. – 552 с.
7. Коваляк В. Нові релігійні рухи // Релігія в сучасному світі: Матеріали до курсу релігієзнавства / за ред. Г. Зімоня; [з пол. перекл. Г. Теодорович]. – Львів: Свічадо, 2007. – С. 329–346.
8. Слівінський П.Й. Релігійний вінегрет: Кілька слів про нові релігійні і парарелігійні форми / [пер. з пол. Г. Теодорович]. – Львів: Свічадо, 1999. – 120 с.
9. Филипович Л. Неорелігії України в епоху постмодерну // Українське релігієзнавство. – 2005. – № 3 (35). – С. 261–279.
10. Шмігельський М. Нові релігійні течії і молодь // Українське релігієзнавство. – 2002. – № 21. – С. 119–126.

V. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ, СТРУКТУРА ОЦІНКИ ТА ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ ПІДГОТОВЛЕНОСТІ ВСТУПНИКІВ

Вступне випробування для вступників до аспірантури має усну форму проведення.

Екзаменаційний білет складається з 3-х питань. Максимальна оцінка, яку може отримати вступник – 100 балів.

Критерії оцінювання знань вступників за результатами вступного випробування за національною такі:

На **«відмінно»** оцінюється відповідь, в якій абітурієнт продемонстрував високий рівень теоретичної підготовки, вміння аналізувати проблему, логічно та послідовно викладати свою думку, роблячи науково–коректні висновки.

На **«добре»** оцінюється відповідь, в якій абітурієнт продемонстрував в цілому високий рівень теоретичної підготовки, вміння застосовувати отримані

знання при вирішенні конкретного завдання або проблеми, логічно та послідовно викласти фактичний матеріал, робити порівняно аргументовані висновки.

На **«задовільно»** оцінюється відповідь, в якій абітурієнт продемонстрував певну теоретичну підготовку, вміння проаналізувати поставлену проблему, та логічно і послідовно викласти фактичний матеріал, зробити відповідні висновки.

На **«незадовільно»** оцінюється відповідь, в якій абітурієнт продемонстрував невисоку теоретичну підготовку, лише деякою мірою зміг проаналізувати поставлену проблему та логічно і послідовно викласти фактичний матеріал, зробив фрагментарні висновки.

Вступник допускається до участі у конкурсі, якщо оцінка за виконання завдань вступного випробування складає 61 бал і більше за 100-бальною шкалою оцінювання.

Якщо підсумковий бал за результатами вступного випробування вступника становить менше 61 бала, то він не допускається до участі у конкурсному відборі.

VI. ПОЛІТИКА ДОБРОЧЕСНОСТІ

Кожен абітурієнт під час складання вступного випробування повинен дотримуватися моральних норм, правил етичної поведінки та принципів академічної доброчесності, а саме:

- самостійно виконувати завдання;
- не принижувати будь-яким чином гідність інших абітурієнтів, учасників освітнього процесу, запобігати таким діям з боку інших осіб;
- дотримуватися правил ділового етикету в поведінці та норм культури спілкування у комунікації з абітурієнтами, здобувачами вищої освіти, викладачами та співробітниками НаУОА;
- не використовувати телефон або гаджети під час проведення вступного випробування;
- не використовувати службові або родинні зв'язки для отримання нечесної переваги.